

ARRIESTA

LA REVISTA DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE LLEIDA - IV ÈPOCA - MARÇ/ABRIL 1995 - N.º 14

RIBES Camping. Especialistes en Camping, Caravaning, Nàutica i Temps Lliure.

Credi-Camping

Parking de Caravanes

**Servei de Manteniment
Camping-Caravaning**

**Exposició Permanent
de Caravanes Tot l'Any**

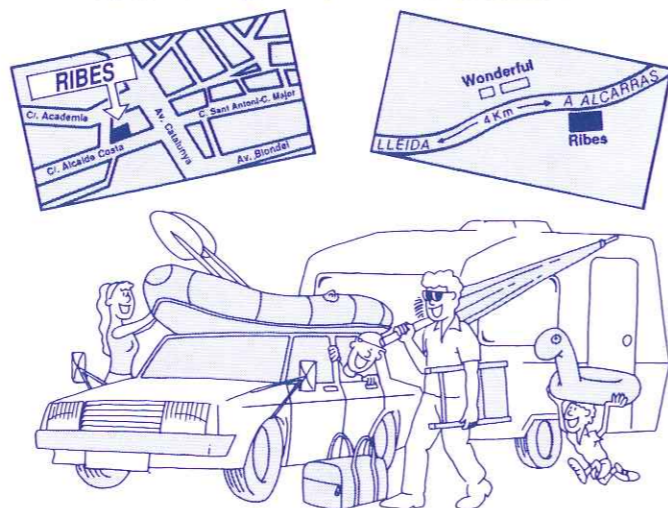
Servei Tècnic Oficial

**Servei d'Atenció
i Assessorament al Client**

2 centres especialitzats

**C/. Alcalde Costa, 6. LLEIDA.
Ctra. Saragossa, Km. 456. LLEIDA.**

Preparats Alimentaris i Dietètics

DELEGACIÓ DE LLEIDA
RAMON PARDELL i PIÑOL

c/ Caldereries, 8 — ☎ (973) 27 23 95 — 25002 LLEIDA

ARESTA

Març/Abril 1995 - Núm. 14
Revista bimensual

EQUIP DE REDACCIÓ:

Maria Huguet i Recasens
Teresa Serentill i Brescó
Lluïsa Huguet i Recasens
Joan R. Segura i Radigales
Mercè Ciutat i Valero
Jordi Martínez i Barriuso
Josep Vicedo i Brotons
Juanjo Garra i Lorenzo
Jorge Gonzalo i Iglesia
Josep Guàrdia i Rufie
Mercè Gàzquez i Pons

CORRECCIÓ:

Antònia Forrellad i Bracons

DISSENY GRÀFIC:

Josep Herrándiz i Ruso

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:

Centre Excursionista de Lleida
Paeria, 13, 1r. - Tel. 973/24 23 29 - Lleida

EDITA:

Centre Excursionista de Lleida. Paeria, 13, 1r.

DIPÒSIT LEGAL:

L-39-1958

IMPRIMEIX:

Impremta Mariana, Templets, 11 - Lleida

PORTADA:

Llac de Sant Maurici.
Foto: Juan Miguel Alba Molina. Millor fotografia del
Vè Concurs Fotogràfic "Òscar Ribes" 1993.

Tirada d'aquest número: 900 exemplars.

Publicació sense cap finalitat lucrativa.

El CELL no està necessàriament d'acord amb els continguts que s'expressen als articles, els quals reflecteixen exclusivament l'opinió dels seus autors.

La reproducció total o parcial dels continguts d'aquesta revista serà acceptada molt gustosament, sempre que es faci esment del seu autor i origen.

Subscripció 6 números: 2.200 PTA.

Preu per número: 400 PTA.

Imprès en paper fabricat amb cel.lulosa blanquejada 100% sense clor.

MONOGRÀFIC _____ 2

Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici

Jordi Martínez

APUNTS I COMUNICACIONS _____ 5

DE VACANCES _____ 6

De Lhasa a Kathmandu amb bicicleta de muntanya

Neus Bernaus

ENTREVISTA _____ 8

Entrevista amb el senyor Riera

Pep Vicedo

FET I DIT _____ 10

De Fredes a Sant Joan de Penyagolosa (i II)

Pep "el Valencià"

ACTIVITATS REALITZADES _____ 12

El Forat de l'Or

Jaume Pedrós

Un dinar a la Carena

Pau

ESCALADA _____ 14

Montserrat: Via GAM, a la Paret dels Diablers

Albert Cortés

MUNTANYA AMB ESQUIS _____ 16

Editorial

El Centre Excursionista de Lleida és una entitat que en el curs de la seva vida ha anat acumulant una considerable història, rica en activitat social i cultural, lligada, naturalment, a la realitat social i cultural de les Terres de Ponent. Cal situar-ne el naixement als primers anys del segle i relacionar-lo amb l'esperit del Noucentisme i de la Renaixença; aquesta és una característica força comuna a la major part de les entitats excursionistes de Catalunya i això és el que els ha donat aquest alè de ser alguna cosa més que un club de muntanya. La nostra Entitat, amb les vicissituds del temps i de la història, ha sabut mantenir-se en aquesta línia i conjugar l'aspecte esportiu de la pràctica de les activitats a l'aire lliure amb l'aspecte social, cultural i lúdic que el complementa.

És ara, amb un cert redescobriment de les activitats a l'aire lliure (de la mà de la tècnica, de les comunicacions i dels nous materials) que cal refermar les característiques pròpies de l'excursionisme, per tal de defugir l'anomenat "aventurisme" i per donar una real dimensió cultural i social als esports de muntanya; així és més que probable que el coneixement i el respecte al passat i al medi natural, ajudi a veure amb més optimisme el futur dels nostres espais naturals.

Amb el bagatge dels anys i de les experiències passades, amb il.lusió de futur, simbolitzada en el fet que representa el "nou local" i amb el suport institucional i econòmic, es va muntar l'exposició "Passat, Present i Futur del Centre Excursionista de Lleida" que va voler ser una expressió de la vitalitat de la nostra Entitat. Amb una considerable assistència de públic, vam poder mostrar a la societat lleidatana tot un recull de publicacions, imatges, curiositats, materials d'altres èpoques, estris estranys, records, il.lusions, activitats, projeccions i fotografies de muntanya (arribades d'arreu de l'Estat per participar en el Premi de Fotografia de Muntanya al qual s'ha donat el nom d'Òscar Ribes i que aquest any ha arribat a la sisena edició).

Els projectes, les il.lusions i l'empenta simbolitzada pel Grup Jove formen part del futur i el "nou local" de l'Entitat forma part d'aquest futur; he de recordar un cop més que "fer" el nou local del Centre Excursionista de Lleida és feina de tots i que, sens dubte, és peça bàsica per al seu desenvolupament com a entitat i de les seves activitats; cal que els qui encara no han tingut el privilegi de sortir a la llista de les donacions s'hi afanyin... així farem Centre i farem història.

Agustí Ardiaca

Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici

El territori

Situat a la part més occidental del Pirineu català, el Parc constitueix la representació més genuïna de l'alta muntanya del nostre país.

La seva superfície de 40.762 ha es troba repartida entre quatre comarques pirinenques amb un ric patrimoni natural, cultural i arquitectònic: el Pallars Sobirà, l'Alta Ribagorça, el Pallars Jussà i la Val d'Aran.

D'aquesta extensió, 10.230 ha, corresponen al Parc Nacional pròpiament dit que està dividit en dos sectors ben definits: el de Sant Maurici, a la vall d'Espot, i el d'Aigüestortes, accessible des de la Vall de Boí.

La resta de la superfície forma l'anomenada zona perifèrica de protecció que amb les seves 30.532 ha forma un cercle continu al voltant del Parc amb la missió d'amortir els possibles impactes procedents de l'exterior a fi de garantir una completa protecció dels recursos que han justificat la creació del Parc

Els recursos

El parc està format per un important conjunt orogràfic pel·legament d'un nucli antic de roques cristal·lines i metamòrfiques

durants l'orogènia alpina. Aquest relleu va ser completament transformat a causa de l'acció de les gèleres quaternàries, que van modelar el paisatge, i li donaren les formes que té actualment amb amples valls i gran quantitat d'estanys que donen al Parc Nacional una personalitat pròpia.

En les seves valls, poblades d'aves centenàries i boscos de pi negre, troben refugi un gran nombre d'exemplars de la fauna pirinenca. Així, l'isard, la marmota, el gall fer i el mític trençalòs, entre altres, són hostes habituals d'aquest espai protegit.

El pla rector d'ús i gestió

El Pla rector d'ús i gestió és un document extens que hem volgut resumir tot i comentant alguns dels aspectes més rellevants. El Pla, aprovat el 9 de febrer de 1993, té una vigència de 4 anys i serà revisable, bé en acabar aquest termini, bé abans si és necessari.

Objectius generals

Consolidar la protecció del Parc Nacional mitjançant una regulació d'usos i una gestió adequada.

Aconseguir el reconeixement internacional del Parc Nacional a través dels organismes internacionals competents en conservació de la natura.

Potenciar la relació de tots els espais protegits de Catalunya amb aquest Parc Nacional.

Fomentar el desenvolupament de les comarques implicades, integrant els habitants de la zona en les activitats generades pel Parc Nacional. Fer compatible la protecció de la natura i la conservació dels recursos amb el desenvolupament socio-econòmic.

Zonificació d'usos i activitats

Per facilitar el manteniment dels equilibris ecològics i dels diversos usos i activitats al Parc Nacional i a la zona perifèrica, el Pla rector d'ús i gestió divideix el seu territori en 7 zones delimitades en funció de la seva utilització i dels seus valors ecològics, científics i paisatgístics:

Àrea de protecció integral. No és permès l'accés al públic en general.

Àrea de reserva qualificada. Hi són permeses activitats degudament controlades.

Àrea de reserva. Es permet un ús públic moderat i controlat.

Àrea d'ús especial. S'oposen un ús públic intens. L'accés públic és lliure, peatonalment o amb transport públic.

Zona de reserva integral. Són espais de la zona perifèrica on no és permès cap tipus d'activitat.

Zona d'especial interès ecològic i paisatgístic. Àrees que necessiten una regulació d'usos que en garanteixi la conservació.

Zona de protecció exterior del Parc Nacional. Inclou la resta de zona perifèrica de protecció.

Normes relatives als aprofitaments i usos tradicionals

Prat de dall i prats de pastura. Es prohibeix l'aprofitament de prats de dall a l'interior del Parc Nacional. La pastura es prohibeix a l'àrea de protecció integral i a la zona de reserva integral.

Aprofitaments forestals i aprofitaments hidroelèctrics. Es prohibeix l'aprofitament forestal a tot el territori del Parc llevat de tractament silvícola i repoblació en casos de catàstrofes naturals. No s'admeten els aprofitaments hidroelèctrics a l'àrea de protecció integral ni a l'àrea de reserva qualificada. L'òrgan gestor del Parc i les empreses hidroelèctriques elaboraran un programa d'eliminació

de les línies elèctriques.

Caça i pesca. Es prohibeixen en tot el territori del Parc Nacional.

Acampada. Es prohibeix a tot el territori del Parc, a la zona de reserva integral i zona d'especial interès ecològic i paisatgístic.

Excursionisme. No és permès accedir a l'àrea de protecció integral. A la resta del territori del Parc Nacional només és permès circular pels camins, senders i corriols actualment existents.

Alpinisme. Als efectes del Pla rector, s'entén alpinisme la realització d'ascensions a pics elevats o difícilment accessibles i les travesses d'alta muntanya per crestes o rutes sense camins marcats. Es prohibeix l'alpinisme en l'àrea de protecció integral. En l'àrea de reserva qualificada (qualsevol de les vies per ascendir els Encantats, per exemple) la pràctica de l'alpinisme estarà condicionada a l'atorgament d'un permís específic concedit per l'òrgan gestor del Parc. Però per sort encara no ens cal pagar-lo com a l'Himàlaia. En casos d'excessiva freqüentació es podrà limitar el nombre de permisos (com a l'Himàlaia). En la concessió dels permisos, es donarà preferència a les persones que disposin de llicència federativa o bé siguin socis d'algun centre excursionista. Els permisos regularan els dies necessaris per realitzar l'ac-

tivitat i podran ser individuals o per grups com a màxim de sis persones.

Esquí de muntanya. Es prohibeix la pràctica a l'àrea de protecció integral. A l'Àrea de reserva qualificada també ens cal un permís del mateix tipus que per a la pràctica de l'alpinisme. En tot cas, no es permetrà l'esquí camp a través a les zones boscades. A les zones boscades de la resta del territori del Parc i a les àrees de la zona perifèrica qualificades com a zona de reserva integral i zona d'especial interès ecològic i paisatgístic, l'esquí de muntanya només es podrà practicar per la xarxa de camins i senders existents, i se'n prohibeix la pràctica camp a través. Es a dir, que, a més de portar un ARVA (aparell de recerca de víctimes d'allaus), ens caldrà portar un GPS (aparell de navegació per satèl·lit tipus Ral.li Granada-Dakar) per no sortir dels camins i senders colgats sota dos metres de neu!!

Per acabar cal fer un esment al futur del Parc Nacional. A partir d'aquest hivern no es permet el trànsit de vehicles dins el Parc, llevat del transport públic, per tant no es podrà accedir als estanys de Sant Maurici i Llebreia amb vehicle particular. Tanmateix un estudi de Forestal Catalana recomana limitar el nombre de visitants del Parc. Finalment l'ampliació del Parc Nacional cap al Port de Caldes i la Val d'Aran, sembla que és una realitat.

Jordi Martínez

Unipreus

...Amics de l'esport
...Amics de l'aventura

VIRGILI PARDO

GESTOR ADMINISTRATIU - GRADUAT SOCIAL

ASSESSORIA FISCAL

Av. Francesc Macià, 31, 2n. - 2a.

Telèfon 973/23 62 07

Fax 973/24 20 17

25007 LLEIDA

Assemblea General Ordinària - Resum

El passat dia 23 de febrer es va celebrar l'Assemblea General Ordinària de socis del CELL. Seguint l'ordre del dia la Junta Directiva va presentar el resum de les activitats realitzades l'any 94 i l'estat de comptes a 31-12-94, aprovant-se tots dos punts. Després es va informar del resultat de les eleccions per proveir els càrrecs de la Junta Directiva i amb una única candidatura presentada l'Assemblea va atorgar el seu vot de confiança.

A continuació es va presentar el calendari d'activitats de l'any 95 així com el pressupost pel mateix any que també van ser aprovats per la totalitat de l'Assemblea.

En el torn obert de paraules es va informar de l'estat actual del nou local tant pel que fa referència al finançament com de les obres d'adequació, fent incís en la necessitat d'activar les aportacions.

Propera inauguració a mitjans d'estiu d'un refugi particular a Montgarri (Naut Aran) AUBIATGE de MARIMANYA - REFUGI JULI ARNALOT. Obert tot l'any, disposa de Fumaral.

VI Cicle de Projeccions. "Estampes del 94"

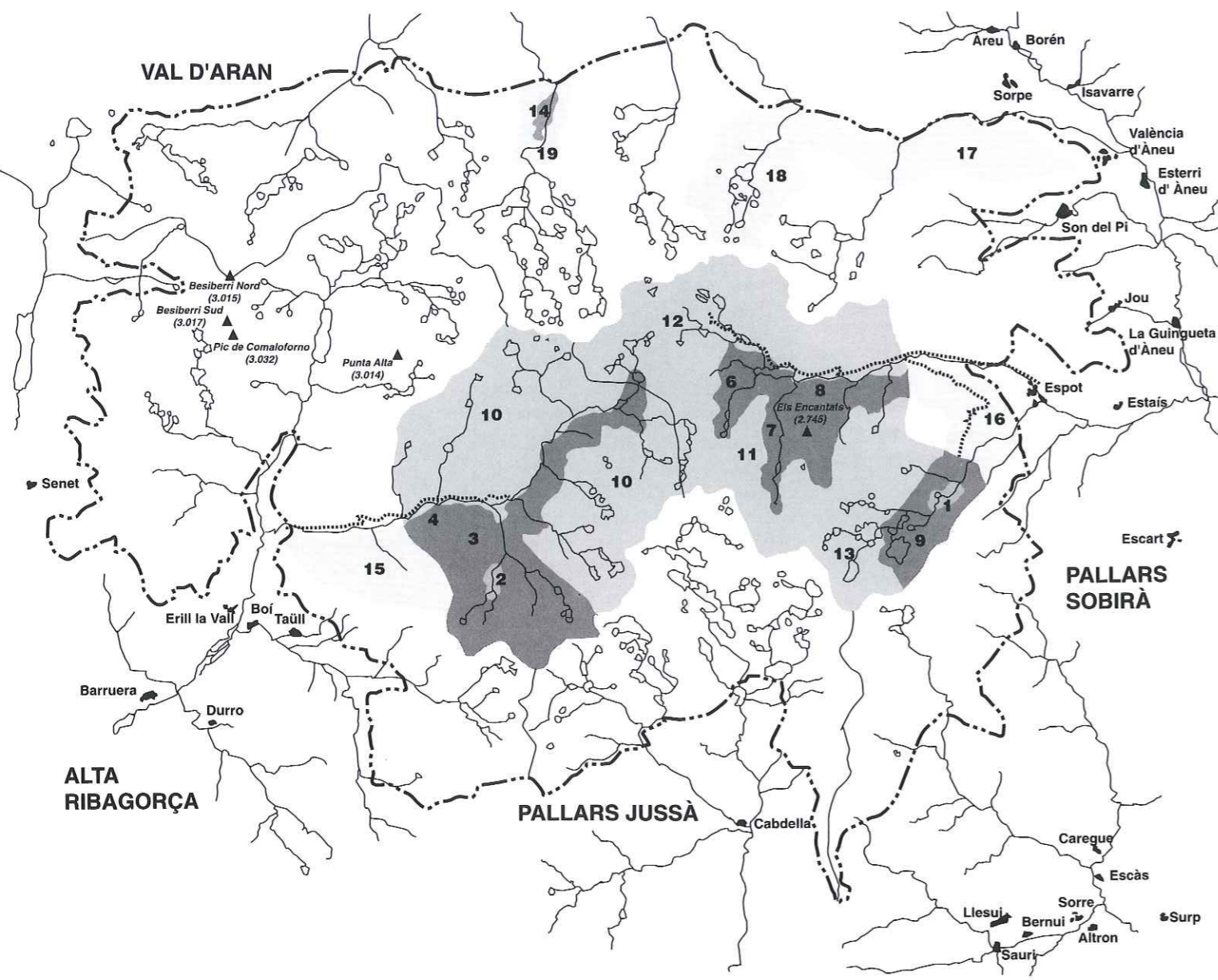
Us convidem de nou, al Cicle de Projeccions que organitza el nostre Centre. Com podeu veure visionarem diverses contrades del planeta. Tant l'alpinisme com la immersió constitueixen una alternativa per als nostres "aventurers/aventureres" per practicar. Esperem la vostra assistència, com cada any, per acompanyar als nostres companys/es tan agosarats. Les projeccions es passaran al nostre estatge social tots els dimarts a dos quarts de 9 del vespre.

Programa

14 de març	Esquí de muntanya a càrrec de Feliu Izard	25 d'abril	Islàndia a càrrec de Jesús Forcada
21 de març	Viatge amb el tren de la Pobla a càrrec de Jordi Clariana	2 de maig	Castells d'Europa a càrrec de Josep Balaguero
28 de març	Aconcgua 94 a càrrec de Paulí Grau	9 de maig	La il.lusió d'un vuit mil "Cho Oyu" a càrrec del vuit-milè J. Garra
4 d'abril	Les selves a càrrec de Mercè Gàzquez	16 de maig	Una volta al món a càrrec de Josep Guàrdia
18 d'abril	Ssthistlgoorn la càpsula del temps a càrrec de Josep M. Castellví	23 de maig	Bolívia-94 a càrrec de Lluís Olóndriz i Eduard Ribes

Llista d'aportacions nou local (continuació)

Lluís Pérez i Freixenet	Àngels Prats i Tomás	Jaume Bernis i Castells
Maria Torrent i Comella	Arnau Sarasa i Planes	Anna Godia i Matges
Josep Massot i Castelló	Maurici Sisó i Iglesias	Anònim
Josep M. Charles i Serra	Jesús Forcada i Ratés	Anònim
Juanjo Garra i Lorenzo	Victorino Luque i Salinas	Manel Solís i Viladegut
Josep Sarasa i Planes	Caixa de Terrassa Of. 83	

A-PARC NACIONAL		B-ZONA PERIFÈRICA DE PROTECCIÓ	
<ul style="list-style-type: none"> ÀREA DE PROTECCIÓ INTEGRAL (78,50 Ha) ÀREA DE RESERVA QUALIFICADA (3.080,50 Ha) 	<ul style="list-style-type: none"> 1 Estany de Trescuro 2 Bony del Graller 3 Ribera de Llacs 4 Obaga de St. Nicolau 5 Estany de St. Maurici 6 Ribera de Subenuix 7 Ribera de Monestero 8 Els Encantats 9 Ribera de Peguera 	<ul style="list-style-type: none"> ÀREA DE RESERVA (7.072 Ha) ÀREA D'ÚS ESPECIAL ZONA D'ESPECIAL INTERÉS ECOLÒGIC I PAISATGÍSTIC (3.042 Ha) ZONA DE PROTECCIÓ EXTERIOR DEL PARC NACIONAL (27.435 Ha) 	<ul style="list-style-type: none"> 10 Vall de St. Nicolau 11 Vall de l'Escrita 12 Vall de Ratera 13 Vall de Peguera 14 Mulleres i Toberes d'Aiguamòg 15 Obaga de la Serra de Martí Llac 16 Obaga de l'Escrita 17 Obaga de la Mata de València 18 Vall de Gerber 19 Ribera d'Aiguamòg Resta de territori de la zona perifèrica de protecció

- * Habitatges
- * Despatxos
- * Locals comercials
- * Places de garatge

Tot s'ha construït a fi que vostè obtingui la millor inversió. Pot consultar-nos sense cap compromís.

PROJECTES I CONSTRUCCIONS, S.A. IMMOBILIÀRIA

Av. Blondel, 7, 1r. 2a. - Tel. 26 22 77
FACILITATS DE PAGAMENT

De Lhasa a Kathmandu amb bicicleta de muntanya

JA feia temps que tenia ganes de visitar el Tibet, doncs bé, va arribar-me la notícia que una gent que es deia Muztag, organitzaven una travessa per l'Himàlaia amb bicicleta, fent la major part del recorregut en territori tibetà. Es tractava d'anar des de Lhasa fins a la capital del Nepal, Kathmandu travessant tota la barrera muntanyosa de l'Himàlaia de nord a sud i, a més, aprofitar per aproximar-nos al camp base de l'Everest pel seu vessant nord, o sigui per la vall del Rongbuk. Això era molt millor del que jo tenia pensat encara que hi havia un petit problema i era el fet que calia pedalar sempre per damunt dels 3500 metres d'alçada, passar 6 grans colls de muntanya, 4 d'ells superiors als 5000 metres i per aconseguir-ho calia aguantar, solament, 1200 km damunt el seient de la bici.

Després de parlar amb el Toni Vives em vaig decidir a participar en aquesta aventura i com que durant el parell de mesos anteriors al viatge no va ser possible entrenar-me de forma apropiada, no em quedava altre remei que confiar en la resistència que dona el fer algun que altre 3000 pel Pirineu.

El 3 d'agost al migdia, ens trobem a l'aeroport de Barcelona els integrants d'aquest peculiar viatge: una parella de valencians, un mallorquí, dos barcelonins, un asturià, el cap de grup i jo. En total 8 persones que no ens coneixíem de res, però que vam aconseguir formar un grup que va funcionar a la perfecció.

Volem via Frankfurt cap a Kathmandu. Passem un dia en aquesta ciutat, i amb les poques hores que tenim per fer-hi un tomb, de seguit es nota que és un lloc amb un

atractiu especial, tot i que al contrari del que pensava no es pot veure des d'allí cap muntanya nevada. L'endemà continuem volant cap al Tibet fins a Lhasa.

Només arribar a Lhasa, a una alçada de 3680 m. notem que el sol ens crema intensament la pell, que el cel té una transparència inusual i sobretot, que els més petits esforços es fan difícils a causa de la nostra falta d'aclimatació.

El Tibet és l'altiplà més extens i elevat del planeta, amb alçades entre els 3500 i 4500 metres, a més de tenir quatre de les muntanyes més altes de la terra, que superen els 8.000 metres: l'Everest (en tibetà Qomolangma), el Makalú, el Xoiu i el Xixa-Pagma.

Abans de començar a pedalar disposem de dos dies per visitar la capital tibetana i a la vegada apro-

fitar per aclimatar-nos. A Lhasa tenim el primer contacte amb la cultura budista, així que visitem els monuments més importants: el monestir-fortalesa de Potala del segle XVIII, que es pot veure des de qualsevol lloc de la ciutat i li dona una empremta especial; el temple de Jokhang, construït l'any 650, i que és com una mena de Meca del budisme tibetà i el mercat de Barkhor que envolta el Jokhang, que tal i com Buda mana recorrem d'esquerra a dreta ja que si no ens arrisquem a ser objecte de l'ira dels tibetans.

Aprofitant que tenim la sort de coincidir amb la festa anual que es fa en el monestir de Deprung, 7 km a l'oest de Lhasa, que abans de la invasió xinesa havia arribat a tenir més de 10.000 monjos; agafem per primer cop les bicicletes per atansar-nos-hi de la mateixa manera que ho fan milers de tibetans vinguts d'arreu del país per participar en les oracions i ofrenes pròpies de la religió budista. El més espectacular és l'exhibició d'una gran tanca, que pengen a la paret de la muntanya, teixida i brodada en una gran tela de 40x50 metres, en la qual es representa gran part de la simbologia budista.

El dia 8 d'agost, ja amb moltes ganes de pedalar, agafem les BTT per començar la travessa portant damunt el mínim possible, però imprescindible per fer front a les avaries, canvis de temps sobtats i beure suficient per poder arribar als punts de parada que marcàvem abans d'encetar la jornada. Sempre duïen el camió d'assistència davant amb tot el material pesat (tendes, cuina, menjar, bosses, taula, cadires,...). En el camió hi van el xófer, l'oficial d'enllaç tibetà i un bon cuiner portat des del Nepal, en Kalu.

Després de recórrer 82 km, finalitzem la primera etapa, que té un recorregut pla i ens deixa al peu de la primera gran dificultat muntanyosa, on els nostres assistents ja han començat a preparar el campament i el sopar.

L'endemà de bon matí, amb la incògnita de saber com respondran les cames i els pulmons, afrontem el nostre primer coll de muntanya, el Kamba-La, de 4800 m i amb un desnivell per remuntar de 1200 m. Comprovem, per sorpresa d'alguns, que el comptakilòmetres marca en pujada una mitjana de 6 km/hora. Però calia tenir en compte la manca d'oxigen que hi ha a aquelles alçades. El fet de superar aquest primer coll ens dona molta moral i comencem a veure possible, sempre que les forces no fallin, de fer amb BTT la resta de recorregut, encara que molt poc a poc i sense forçar excessivament el ritme respiratori.

Després de tres jornades travessant valls, rius, petits pobles i vorejar el magnífic llac Yamdroc (o llac Turquesa); arribem a la tercera ciutat del Tibet, Gyantse, on podem aprofitar les comoditats d'un hotel i, a la vegada, fer un dia de turisme pel seu castell-fortalesa i el monestir de Packhor, del segle XIV, quasi completament destruït durant l'invasió xinesa de l'any 1959. Aquí vam tenir de nou la sort de cara, ja que coincidirem amb el que aquí anomenariem festa major de la ciutat i gaudir del moviment de gent i colors que la festa comporta.

Amb una altra jornada de bicicleta, per un camí infernal encara que planer, ens plantem a Shigatse, la segona ciutat del Tibet i darrer lloc on podrem gaudir de les comoditats d'un hotel abans dels 10 dies en què tenim previst d'arribar a Kathmandu.

Pedulant dia rera dia, pujant i baixant alts colls de muntanya, travessant àmplies valls despoblades i sense vegetació, únicament prats d'alçada i alguns iaks controlats pels nòmades tibetans, arribem a la zona més esperada del viatge, la vall de Rongbuk, amb el monestir budista més alt del plane-

ta, per sobre dels 5000 m i just sota la impressionant cara nord de l'Everest. La primera imatge que tenim, amb la seva punta que es deixa veure entre els núvols, és encisadora. La satisfacció, suposo que deu ser semblant a la d'un muntanyenc en fer el cim; i més tenint en compte el que havíem hagut de suar i pedalar en especial els dos darrers dies després de deixar la «carretera general» que ens duia a Kathmandu. Aquí, al dessota de la muntanya més alta de la terra, restem dues nits acampats, amb un temps primaveral, podent gaudir d'unes increïbles vistes; podem visitar el tetric monestir de Rongbuk i hi ha qui es va veure amb forces d'arribar al camp base de l'Everest, on no hi havia cap expedició ja que l'agost és època monzonica.

Ara ja sols ens queda passar de les estepes tibetanes a la humida calor tropical del Nepal. Però encara hem de superar el darrer port de muntanya, el Lalung-La, a 5050 m i que, teòricament, és un excel·lent mirador de la cara nord del Xixa Pagma, fet que no vam comprovar a causa del malt temps que feia. Un cop superat aquest port, teníem davant nostre una increïble baixada de 3250 m de desnivell per recórrer en 98 quilòmetres. El paisatge canvia ràpidament i per fi apareixen els arbres i també camins plens de fang, que fan que les etapes ciclistes

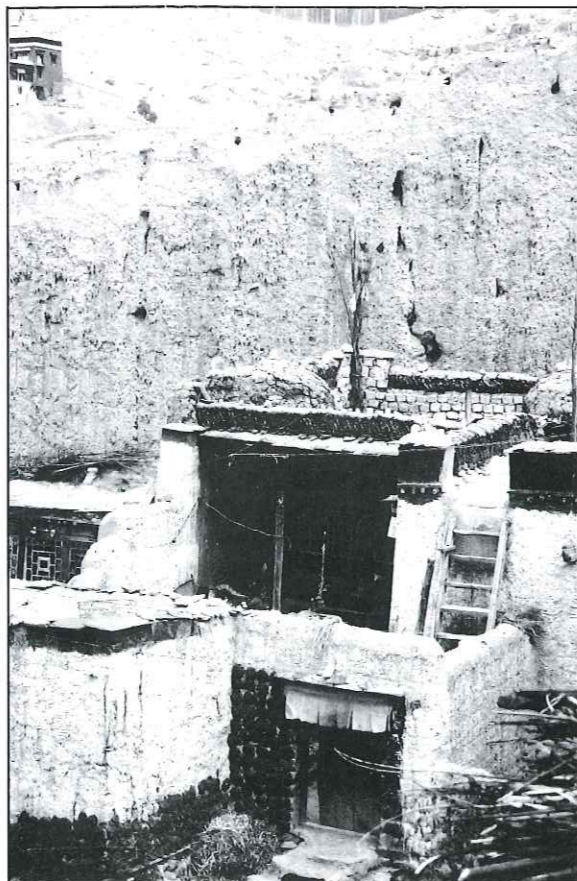
siguin molt més dures del previst (fang per totes bandes, cadena enferrujada, pastilles de fre gastades, cables rovellats i nosaltres amb la humitat fins al moll dels ossos).

Finalment, ja molt a prop de Kathmandu remuntem un coll de muntanya situat a 1500 m, aquest cop amb al pista asfaltada a trossos, que ens permet arribar a l'anhelada vall de Kathmandu, on circular amb bicicleta és força arriscat a causa de l'anàrquica conducció dels nepalis.

Com a premi a l'esforç realitzat, disfrutem de dos dies de descans a Kathmandu, que aprofitem per intentar conèixer una mica millor la barreja de cultures budista i hinduista, amb alguns dels principals monuments que té la ciutat (el temple de Pashupatinath, les stupes de Boudahnath i Sowayambhanath, els pobles de Patan i Brakdapur a les rodalies de la capital).

El descobriment d'aquesta nova forma d'emprendre un viatge, tot i la duresa d'alguns dies, la qualificaria d'excel·lent, ja que permet assaborir millor els paisatges que es travessen, així com recórrer un llarg trajecte en un espai de temps molt més «natural» que no pas fer-ho amb tot terreny o altres dels habituals mitjans de transport.

Neus Bernaus

Entrevista amb el senyor Riera

«Un viatge a l'aventura per vint duros», així podríem titular aquesta entrevista amb la persona que durant els anys seixanta va portar, amb els seus autocars, la gent del Centre Excursionista de Lleida a la muntanya. Temps en els quals gairebé ningú no tenia cotxe per poder-se desplaçar, les carreteres eren estretes i mal asfaltades i no les netejaven a l'hivern quan la neu feia acte de presència.

«A mi m'agradava tant com a vosaltres, però...», és la frase que sovint repeteix aquest home menut de gest viu i de parlar entusiasta, per tal de demostrar el seu amor a les activitats muntanyenques, sols refrenat per un sentit de la responsabilitat i de la professionalitat que l'obligava a restar tranquil al seu lloc de treball, ja que el més important era tornar.

En un emotiu sopar el darrer mes de gener, el Sr. Riera es va sentir com un membre més del CELL i se li va lliurar una placa en homenatge a la seva tasca de «transportista» durant una etapa gloriosa del Centre. Ara, ARESTA vol fer la seva petita contribució a recordar uns moments entranyables i a recordar les qualitats humanes d'una persona que se sentia plenament realitzada tot portant la nostra gent amunt i avall.

— *Quan va iniciar la seva tasca de portar gent del Centre?*

— Devia ser cap a l'any 1963, el dia del Pessebre. Vaig dur tres autocars amb unes 90 persones fins a Camarassa. Recordo que va ploure tota l'estona.

— *Com es va establir aquesta relació?*

— El Centre utilitzava altres companyies, però, és clar, ningú no arribava al final. L'Alfred Almacelles va connectar amb mi i des de llavors va haver-hi un matrimoni perfecte fins al gener de 1978 que l'autocar que anava a Espot amb un grup d'esquiadors va bolcar. Aleshores vaig desfer-me de l'empresa en quatre mesos.

— *Com va tenir lloc l'accident?*

— Aquell dia jo era de viatge amb un altre autocar a Saragossa, en tornar vaig trobar-me amb el Manolito, un bon noi que, tot seriós, em va anunciar l'accident. Vaig preguntar-li si hi havia hagut morts. En contestar-me que no, el vaig tranquil·litzar i ens vàrem dirigir al lloc de l'accident.

— *Aquell fet fou decisiu per plegar?*

— No diré que perdés diners fent els viatges per al Centre, però certament la motivació econòmica era el que menys m'importava, ja que si no hagués estat així no hauria passat per alguns llocs bastants difícils. Abans de l'accident ja m'ho estava rumiant, però aquest fet em va fer decidir a liquidar l'empresa.

— *Quan costava un dels seus viatges?*

— La majoria vint duros i alguns viatges menys; fèiem els comptes segons la gent i els quilòmetres. Si faltava algú també sortíem, perquè jo era el primer de tenir-ne ganes.

— *Quins eren els llocs on s'acostumava a anar?*

L'autocar del Riera. Soldeu (Andorra) febrer 1968. (Foto: M. Cortés)

— Cada diumenge hi havia una sortida: Andorra, Espot. Vam inaugurar Baqueira i la Tuca. De Llessú recordo una corba molt tancada que se superava fent maniobres. Més d'una persona baixava en veure que l'autocar sortia per damunt de l'esbalçada. D'Espot recordo que era un camí amb set o vuit maniobres a cada revolt.

— *Quines anècdotes recorda d'aquells viatges?*

— Tantes com vulgueu!, donades les condicions de les carreteres i de les pistes d'aquells temps; però sempre tornàvem a casa.

Un dia, una noia es va endarrerir i en posar la motxilla al cotxe no va tancar bé la porta del darrere. Passat el desviament de Coll de Jou, un motorista ens avançà amb una motxilla al coll i parà davant nostre. Tot estranyats vam veure com baixava de la moto, queia per terra (hi havia gel a la carretera) i ens tornà la motxilla.

Un altre dia que anàvem a Baqueira, feia molt de fred, va començar a nevar fortament allà les corbes de Baells. El conductor del cotxe de Graus ens advertí que no

arribaríem a Baqueira, però, com que el gel i la neu no em fan por, vàrem arribar.

Una de molt divertida, va ser la sortida del Pessebre al port d'Àger. Era l'època del Jordi Sirera pare. Sortíem de la plaça de Sant Joan i, mentre ho preparàvem tot, vam deixar el pessebre damunt d'un dels bancs de la plaça. Quan ja érem al lloc, baixem dos del grup a torbar-nos, pensant que el pessebre era a dins l'autocar. S'havia quedat a Lleida damunt del banc de la plaça. A l'arribada a Lleida ens trobem el pessebre ple de monedes que la gent hi havia anat deixant quan passava.

— *Alguna vegada es va veure en una situació difícil?*

— Sí; anàvem a esquiar a Baqueira i quan ja érem al pla abans de la boca sud del túnel de Viella, la carretera era plena de gel i, com que encara no hi havia cadenes, l'autocar va començar a patinar, i jo vaig pensar «Ja som baix» i li vaig dir a la gent: «Agafeu-vos fort i aplaneu-vos!», perquè ja em veia dins del riu. En aquell moment solament se'm va acudir encomanar-me a Sant Antoni i potser em va escoltar, perquè ens va aturar un d'aquells pals que hi ha plantats a les vores. Després de treure'l d'allí, cap a Baqueira s'ha dit!

— *Vosté també feia els seus intents de muntanyisme, oi?*

— Jo hauria escalat, esquiats i fet de tot, però tenia força de voluntat per retenir-me perquè tenia el compromís i la responsabilitat de tornar la gent a casa seva.

Recordo un dia de Sant Joan, a les granges de Viadós. Tot va començar a Gistaín, quan vam trobar dos homes amb un ruquet i els vaig preguntar: «podem passar por aquí?» ells, després de mirar-se l'autocar, van contestar que de camionetes carregades de llenya sí que n'havíem passat, però d'autocars com aquell no, perquè era massa gros; però hi vaig passar i vam arribar a Viadós on ens vam trobar el Ricard, amb el seu dos cavalls amb dues rodes punxades. Per pujar a les granges encara ens faltava una hora de camí, així que

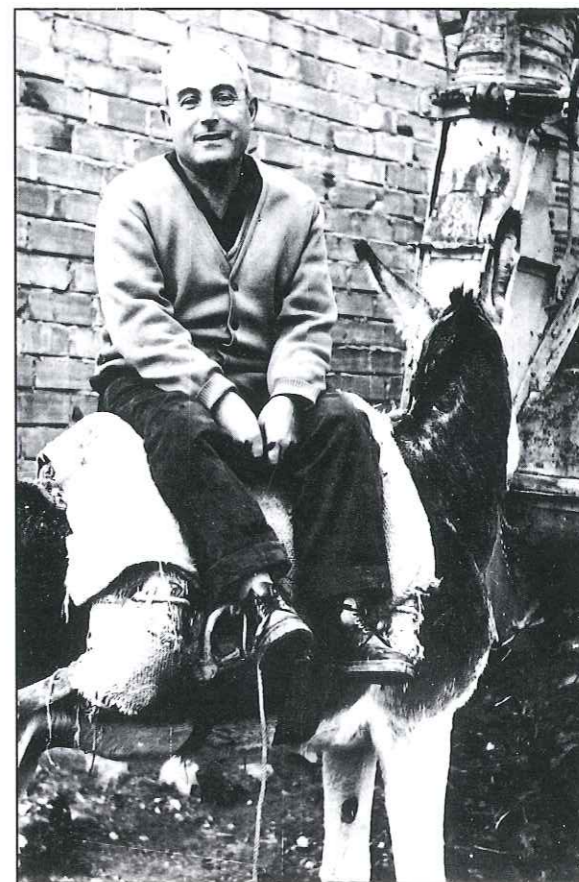
ens vam carregar els estris al coll i amunt!

Diumenge al matí, quan tothom ja havia marxat a l'excursió programada, jo estava amb dos més que s'havien quedat al refugi. La neu es veia bastant a prop i vam decidir d'acostar-nos-hi; després de caminar una bona estoneta, els dos companys em van abandonar i jo vaig continuar; semblava que hi era a prop però era bastant penjat pels dos costats; el paisatge era preciós, si bé la tornada no era massa clara. Vaig seure uns moments per tal d'asserenar-me i després de recollir una mica de neu, la vaig posar a dins d'una bossa i me la vaig lligar a la cintura, vaig escriure el meu nom en un paper i vaig deixar-lo sota una pedra per si algú arribava allí algun dia. Finalment havia de baixar i vaig enginyar-me-les amb dues pedres triangulars, una a cada mà i assegudet com quan érem petits que fèiem els rulladors del poble, i vaig baixar del cim. En arribar al refugi, és clar, s'havia fet molt tard i tota la gent estava al davant formada i a punt per anar a trobar-me; la sort és que no va caldre sortir. Llavors tenia vint-i-cinc anys menys i res no m'espantava.

— *Quin era el comportament de la gent?*

— Oh! a l'hivern, la gent anava adormida, però cap allà el bon temps aleshores venien els crits. Un dia tornant de Sallent de Gállego, pujant el port de Monrepòs, van tirar pols d'estornudar i jo, quan me'n vaig adonar, vaig parar l'autocar, vaig baixar i em vaig asseure en una pedra tot dient que no m'en mouria fins que es pugués respirar. Però això ho feien un grup molt reduït de persones, en general, la gent es comportava.

D'altra banda, quan calia empenyer es feia entre tots. Recordo un viatge, per Pasqua, amb

Conduint un altre vehicle. Alquézar, novembre 1968

(Foto: M. Cortés)

l'Àngel Gàzquez, els seus fills i el Jové, després de passar per Pedra i Coma la carretera no era acabada i hi havia un metre de neu. Vaig fer baixar la gent i tots penjats davant per contrapesar, aconseguíem de passar. De tornada, pensant en la possibilitat de trobar les condicions empitjorades, ho vam fer per Cambrils, una carretera que tenia tants revolts com dies té l'any.

I el senyor Riera segueix explicant mil i una anècdotes des que deixà la professió de pagès allà al seu poble del Soleràs, fins que, després de treure's el carnet, va tirar endavant una petita empresa de transports amb la qual, sense ser un muntanyenc practicant, va contribuir de forma important al muntanyisme lleidatà.

Encara ara podeu trobar-lo pujant al Midi de Bigorra, baixant del port de la Bonaigua o planejant per Beret. Des d'aquestes pàgines li desitgem salut i llarga vida per poder seguir fent molts quilòmetres.

Pep Vicedo

De Fredes a Sant Joan de Penyagolosa (i II)

El GR-7 al País Valencià

Morella, capital dels Ports

El viatger que arriba per primer cop a Morella des de Vinaròs, pel port de Querol, no deixarà de sentir l'impacte que produeix una ciutat tan ben posada al seu lloc, i és que de lluny tot el conjunt sembla una muntanya castell treta d'un conte fantàstic. Quan som més a prop, ens adonem de la perfecta conservació de les altes muralles que l'envolten en un cercle de 2'5 quilòmetres, i en passar-les trobem una vila antiga i rànica, que conserva un cert aire medieval en la quietud dels seus carrers i de les seves gents. Gents que anys enrere visqueren immersos en tot tipus d'enfrontaments bèl·lics per causa de l'estratègica situació de la ciutat i fortalesa. Potser el més llegendari dels seus personatges fou el tortosí Ramon Cabrera, el «Tigre del Maestrazgo», líder militar carlí que portà a les tropes realistes per les trencades terres d'aquestes comarques.

Monuments arquitectònics notables són la basílica gòtica de Santa Maria, de ric interior, el convent també gòtic de Sant Francesc, mig en runes, el palau del cardenal Ram, avui transformat en hotel, l'Ajuntament i una multitud de cases senyoriales que justifiquen la declaració el 1963, de conjunt històric-artístic per a Morella. La visita a l'imponent castell és també obligada.

Si voleu mercar, en els carrers més centrals hi trobareu a recer dels porxos tendes atapeïdes dels coneguts embotits del Maestrat («cecina», pernil, etc...) o «boutiques» de jerseis i mantes morellanes, o flequeries amb la típica rebosteria de la zona. Recomano passar, encara que sigui a xafardejar, per l'encantadora botiga «La casa de la miel» (C/. Verge del Pilar, 27), on hi ha tota una sèrie inacabable d'aliments ecològics i casolans a base de mel i altres

productes naturals, la major part fets a la comarca. Si sou més partidaris, però, de l'aliment espiritual que del material, no esteu de sort; no espereu trobar filigranes en matèria de guies, mapes o literatura muntanyenca sobre Morella o el Maestrat, ni tan sols a l'Oficina de Turisme de la Generalitat Valenciana us facilitaran res més que algun magre fulletó de poca utilitat: tot això cal portar-ho de Barcelona.

La sortida de Morella, pel costat de la Creu Roja, és una mica complicada en haver de travessar una rambleta i passar pel costat d'uns horts i del Mas de Sant Vicenç (hi ha una ceràmica pintada del sant a sobre la porta). Després d'una suau pujada sostinguda, va a trobar la carretera de Vinaròs, la qual segueix una estona fins al pont de les Taules. Abans d'arribar-hi, cal agafar una pista que baixa a l'esquerra fins arribar a una bifurcació en el punt horari 1'01; allà cal agafar el camí de la dreta, no el de l'esquerra com diu la topogüia, per tant el riuet ens quedarà a l'esquerra.

Després de passar el Mas de la Perera i en el punt horari de topogüia 1'26 cal anar en compte, perquè haurem de deixar la carretera i tornar completament a la dreta per una pista que puja molt fortament fins al Mas de Moreno. A partir d'aquí hem de prestar molta atenció perquè el caminet és perdor, per la qual cosa cal fixar-se en el coll del Peiró Trencat, lleugerament a la dreta, com a punt de referència. Aquest coll de la serra del Turmell és la línia divisòria de les conques del Bergantes, que deixem a l'esquena i del Cérvol, al nostre davant. Amb la paraula «peiró» o «prigró» es designa, en aquesta comarca, la creu de terme, sovint acompanyada d'imatges de sants o de la Verge Maria per protegir els natius i les seves propietats contra les forces del mal.

Des del coll, el GR va per la

cresta de la llima creuant a dreta i esquerra ribassos de pedra. Al punt horari 2'28, el camí del GR comença a devallar en direcció al mas del Cap de la Umbria i Vallibona.

Vallibona

És un minúscul poblet de penes, 180 habitants, que ocupa el punt més baix (674 metres) de tot el tram del GR i això es fa notar en el clima més benigne.

Passada la plaça del poble, on trobem un grup jugant a les bitlles, ens enfilem per un carreró directe a «Cal Garxo», únic centre local d'ensarjo. Els amos d'aquest bar han obert recentment una petita sala de menjar enfront mateix, on es pot fer un àpat casolà.

En acabar el sopar, no ens esperava cap hostal la Piqueta ni cap casa de la senyora Carme, no amics; les possibilitats hostaleres de Vallibona es redueixen, de moment, a un polisportiu polsegós que amablement ens havia cedit l'alcalde.

Al matí següent i a poc de sortir de Vallibona, ens adonem que el nou GR discorre de forma molt diferent a la que figura en la topogüia des del punt horari 0'08 fins al 2'12. Així en el punt 0'08 continuem per la pista fins al mas del Grau. La pista continua per al dreta del mas i porta a la carretera de Morella a la Tinença de Benifassà; nosaltres ens dirigim al mateix lloc però pel camí vell, així que deixem a la nostra dreta el mas i ens tornem a dirigir al barranc de la Gatellera. El nou GR ressegueix tot el llit del barranc enloc de pujar per la vessant de ponent com ho feia el vell, d'aquesta manera s'escurça el trajecte i es rebaixen desnivells.

En un punt el barranc es fa estret a causa d'alguns petits salt, però com que està totalment sec no hi ha cap dificultat. Quan portem hora i quart, el barranc es bifurca i

nosaltres agafem la branca dreta, que puja al mas de Prades, després al mas Roig i continuant per la pista fins un tancat retrobem l'antic GR.

Som al collet de l'Àliga, de 1130 metres, a la cresta de la carena que ve de Lloberat i línia divisòria dels termes de Vallibona i Castell de Cabres.

Continuem prou estona per un paisatge d'alçada, sense baixar dels 1100 metres, entre arrodonits lloms de serra coberts d'herba esclarissada com una catifa. Aprofitem el temps i anem pujant als turons de dreta i esquerra, com per exemple l'Àguila (1246 m) des d'on es divisa la costa de Tarragona i Castelló emmarcada entre les serres del Montsià i d'Irta; al sud el Mont Turmell, de 1281 metres, ens impedeix la contemplació més avall.

La baixada continua fins a prop de la carretera de Morella a la Tinença, quan portem tres hores des de Vallibona (punt horari de topogüia, no arribava a la dita carretera sinó que hi continuava per sota, passant pel sud del Boixar, el nou GR travessa la carretera i puja per l'altra banda per dirigir-se directament a aquest poble.

El Boixar

Els qui tenen cura del GR, amb molt bon criteri, han variat el recorregut per tal de passar per aquest apartat i tranquil poble envoltat de boixos, anys enrere emprats per fabricar mobles, coberts i estris de llaurar, i que ja van ser citats pel naturalista i botànic Cavanilles el segle XVIII.

Destaca especialment el campanar de la seva església, que compta amb una portalada romànica.

El sender travessa el poble d'est a oest pel seu carrer major i després de passar la carretera fa una forta baixada entre piles de runa per anar a trobar el barranc de l'Empedrada, que seguim, fins a un mas que té un pont davant. Travessem el pont i deixant el mas a la nostra esquena, ens endinsem per boscoses sendes i pistes forestals fins arribar a un coll de 1120 metres, des del qual ja s'albira el poble de Fredes, que trepitgem després de creuar la carretera de la Sènia.

En total hem tardat entre 5 hores i 5 hores i quart (sense comptar parades) des de Vallibona.

Consells

Ara és el moment de recapitular sobre alguns temes i aspectes que poden ser d'utilitat per a qui s'anima a fer el mateix viatge.

Els itineraris de les etapes estan perfectament descrits en la topogüia, encara que es troba a faltar alguna dada cultural, etnològica, costumista, que posi un mica més de sal a les descripcions i comentaris. Solament cal tenir en compte que l'etapa de Fredes a Vallibona ha estat gairebé totalment modificada, com es desprèn de la nostra crònica. Per altra banda, els horaris que hi figuren són prou exactes per una marxa regular i sense parades llargues.

El marcatge dels camins és irregular, com sol passar amb els

GR però en general no hi sol haver pèrdues per aquest motiu. Punts negres: des del mas de Moreno al Peiró Trencat (etapa Morella-Vallibona), des de la carretera de Morella a la Tinença de Benifassà passant per damunt d'una lloma per tornar a baixar al Boixar (etapa Vallibona-Fredes). En ocasions l'excés de marques indueix a la pèrdua, com ens va passar a poc de sortir de sant Joan de Penyagolosa, en la mateixa carretera.

Quant a la distribució de les etapes, nosaltres vàrem haver de variar la de la topogüia, perquè havíem reservat un matí per ascendir al cim de Penyagolosa, d'aquí que ajuntarem les etapes Benassal-Ares i Ares-Morella en una sola que va ser naturalment, la més llarga.

Si feu el tram a l'hivern, us caldrà una bona combinació de roba, ja que és un clima extrem (d'això ja en sabem els qui vivim a Lleida). Així, durant la marxa podrem passar amb roba de cotó (xandall o pantalons llargs i camisa) però a la nit el folre polar o l'anorak són imprescindibles.

Tocant al menjar, a tots els pobles hi ha restaurants o tasques, i pel camí, el pa de Vistabella, els embotits de Benassal i Morella i la rebosteria d'aquesta última us ajudaran a mantenir-vos contents.

Per descomptat que també recomanem tots els establiments on hem menjat o pernoctat i dels quals us donem les dades.

Pep «El valencià»

Banc Sabadell

El Forat de l'Or

PER la proximitat geogràfica, al costat mateix de la carretera dels Terradets, i per l'espectacularitat de les esporàdiques evacuacions d'enormes cabals d'aigua per la seva boca, el Forat de l'Or em mereix (i no solament a mi) el calificatiu de fenomen extraordinari, digne d'atenció.

Es tracta d'una cavitat «dominguera», almenys fins arribar a l'aigua. Les dues boques grans (dintre de la superior s'hi ha posat una taula feta de taulons grossos, per menjar paelles i entrepans, amb comoditat). Les dues boques, doncs, donen pas a una única galeria recta, de sòl inclinant i fàcilment transitable fins arribar al sifó. Es pot trobar sec, i en aquest cas es passa a un sala on s'inicien

dues vies inclinades fins a l'aigua, on la galeria de la dreta es bifurca. Cal visitar-la amb l'ajut d'una llanterna.

A partir de l'aigua és on comencen les dificultats, i abunden les fantasies exploratòries i els misteris telúrics. Una dita popular bastant estesa parla d'exploradors alemanys o anglesos que van entrar a la cova amb bombones d'aire «de les d'anar per sota l'aigua» i no els han vist sortir mai més. De vegades, s'afegeix a la dita que les bombones van explotar i que encara es poden trobar les restes de la desgràcia. Particularment, no he vist mai senyals d'aquesta mena, però sí que he vist fils de guia que es fiquen dins de l'aigua, en data que no puc precisar, però que devia ser a principis dels anys 70. També el GELL, juntament amb la SAS, ha intentat un capbussament en aquesta aigua l'any 83, però amb resultats infructuosos.

D'altres parlòries diuen que Napoleó, o els bandolers (això és més

creïble) amagaven els seus tresors en aquesta cova, i d'aquest fet rep el nom, de l'Or. Dades etimològicament més contrastades proposen que el nom li ve de la sorra que tapissa tot el sòl de l'extrem final de la cavitat, que sembla aurífera, i és producte de la descomposició de la pedra arenisca, habitual en la zona. Són moltes les llegendes que envolten les coves del Montsec, que és una terra magnificadora dels misteris de les coves. (Aquest fóra un altre tema, perquè hi ha llocs on les coves són tractades quasi místicament, en canvi en d'altres no).

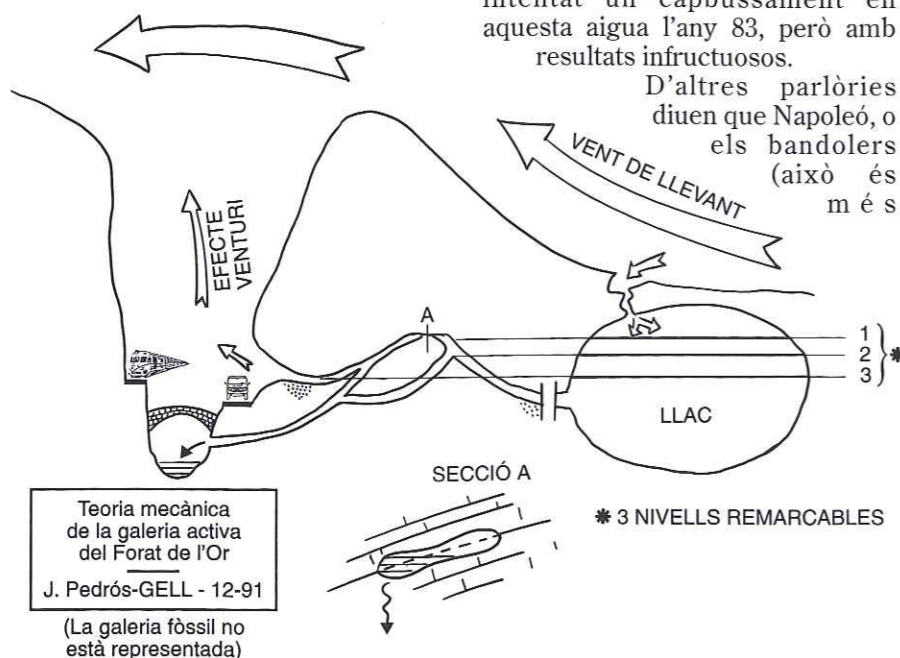
Recentment, una de les vies submergides ha estat explorada per un grup d'espeleo-subaquàtica, fins arribar a l'altre costat del sifó, on la via es fa impenetrable per unes esquerdes.

Així i tot, aquest forat sempre m'ha merescut una explicació més tècnica, que satisfaci la curiositat de «com funciona» aquest cabal tan sobtat i de tant volum.

Mirant de trobar la solució, l'any 92 presentava al grup d'espeleo l'esquema d'una possibilitat de funcionament, atenent les explicacions populars que el Forat de l'Or treu aigua quan bufa vent de llevant. En l'actualitat considero que aquest esquema és incorrecte perquè fóra massa complicat (no impossible) d'activar. Però és cert que el vent de llevant és el que, en general, aporta suficient quantitat d'aigua per activar-lo.

Ara per ara, se segueix estudiant aquest fenomen.

Jaume Pedrós

LADA NIVA 4 x 4
el cap de la cordada

TRACCIÓ A LES 4 RODES.
 MOTOR DE 1.600 C.C.
 SUSPENSIO INDEPENDENT A LES 4 RODES.
 BLOQUEIG DELS 2 DIFERENCIALS: NO PATINA MAI.

DISTRIBUIDOR: AUTOMOBILS MIRADA - Alcalde Rovira Roure, 38 - T. 235252 - LLEIDA

Un dinar a la Carena

EL darrer diumenge de novembre, esperonats per un article de Manel Cortès sortit a la revista "Muntanya", ens en vam anar al Serrat de la Font Freda per gaudir de la bellesa del bosc a la seva vessant obaga.

Eixint de Lleida la boira alta ens feia témer de no veure el sol en tot el dia. Vam esmorzar a les Avellanes, lloc que últimament, s'està tornant gairebé d'aturada obligatòria, sense massa seguretat de veure el sol. Prop de Fontdepou es va començar a aclarir la broma i en ser dalt del port d'Ager ja lluia un sol esplèndid.

La pujada per la pista que porta al coll d'Ares i el recorregut per la branca que mor al Pla d'Escumó els férem ràpidament, perquè tots tenien ganes d'arribar i començar la caminada.

Una vegada al dret de la canal d'Osca vam deixar els cotxes, i... amunt! Pel cap baix, no arriba als tres-cents metres de desnivell, però es dreta i sobretot descomposta.

Dalt del pas, el Montsec ens oferí una de les seves vistes més boniques: a migdia tot just es deixava veure la serra de Montclús per sobre la boira però era cap al nord on podíem gaudir d'una panoràmica més complerta del Pirineu i del Prepirineu. S'albirava perfectament des del Cotiella fins als rasos de Peguera, Turbó, Cis, St.

Gervàs, Lleràs, Boumort, Carreu i Carrànima, Cadí, Turp, Port del Compte... del Prepirineu i del massís de les Tres Sorores fins a la Pica i el Monteixo al Pirineu i entre ambdós el Perdiguero, Posets, Maladeta, Aneto, Rusell, Biciberris, Cerbí, Peguera, Monsant, Orri...

Després del descans, tot seguint el corriol carener cap a llevant, es van començar a veure els primers faigs; però no va ser fins arribar al collet, que forma el Pas Gran i que divideix en dos l'obert prat somital, que començarem a distingir entre la boscuria de l'obaga els primers teixos monumentals als quals ens vam apropar com vam poder ja que l'espessor dels boixos gairebé no ens permetia el pas.

Primer en veiérem un, després un altre i un altre i dos més, cada vegada més grans, cepats i esponerosos, pocs, per desgràcia, perquè aquests teixos, alguns dels quals ja verdejaven quan l'Annibal pujava amb els seus elefants per la vall del Segre, són les restes no renovades d'antigues èpoques, només vam poder-ne veure un de jove i en canvi hi ha moltes soques de grans exemplars en avançat estat de descomposició; en Miquel, que era l'únic que portava flash a la seva càmera, no donava l'abast a fer les fotos que li demanàvem.

Tot baixant, el bosc s'aclarí un xic i aviat començarem a veure faigs, enormes, ben capçats, amb

troncs cilíndrics, llargs i esvelts o partits en dos o tres camals; tots, però, amb una harmonia de formes que sols ens ofereix la natura quan no ha estat potinejada per mans alienes.

Més avall encara continua el bosc mixt de faig i roure sense teixos, que sols creixen en els llocs més obacs. És en aquests boscos caducifolis on la fauna troba més aliment i per tant on hi ha més vida animal, al contrari dels boscos formats per coníferes soles, de les quals només s'alimenten animals molt especialitzats.

Dinàrem al punt on s'acaba el prat carener i comença la baixada cap al començament de la canal Coscolla, el paisatge era tot un luxe així com la puresa de l'aire i la pau del lloc, tant que no hauríem canviat els nostres magres badalls pel dinar del millor restaurant.

Vam baixar per aquesta canal i al seu socoster hi vam veure un dels poquíssims grèvols del Montsec, jove, però molt ufanós, esperem que arribi a tenir força descendència.

De tornada, uns quants encara ens vam parar per mesurar el roure de Ca la Fi resultant que es necessitaven els Pere Porta, Miquel, Eduard i Joan Ramon per abastar-li el tronc, mentre que la Carme C., el Jordi T. i el Lluís i la Montse anaven refent el camí cap a Àger.

Pau

moda infantil

Tel. 236711

Magdalena 37 25007 LLEIDA

Montserrat: Via GAM, a la Paret dels Diables

LA via GAM, es va obrir l'any 1970, i va ser una via mítica durant molt de temps ja que travessava gairebé pel mig els grans sostres de la Paret dels Diables. Repetir la GAM, era el somni de molts, però no eren massa els que ho aconseguien.

Després d'uns anys de bastants repeticions, va passar una mica a l'oblit ja que a la mateixa paret hi havia moltes altres vies i l'equipament de la GAM s'anava deteriorant pel pas del temps.

L'any 1992, la via va ser reequipada amb parabolts de 12 mm seguint la norma de canviar buri per parabolts, i deixant les fissures i dièdres nets (a menys que hi hagués algun buri), de manera que cadascú s'hagués d'assegurar els trams de fissura o dièdre.

Aquest reequipament va crear una polèmica ja que part del col·lectiu d'escaladors considerava que es rebaixava la categoria i exposició de l'itinerari, però cal pensar que

molts burins estaven desfets per l'òxid.

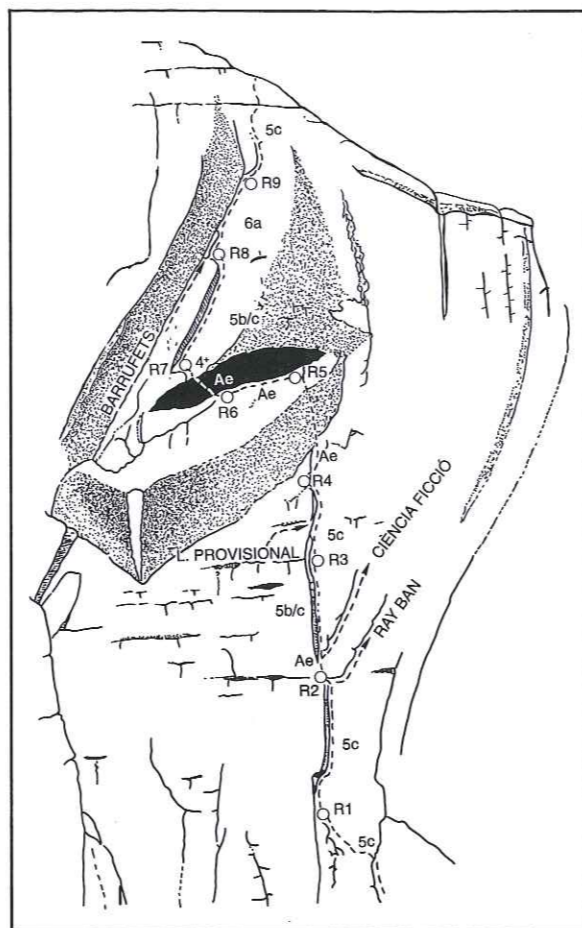
Deixant a banda aquesta polèmica, cal deixar ben clar que aquesta via no és una via d'escalada esportiva, i encara manté molt del seu compromís ja que a partir dels grans sostres no es pot abandonar i encara queden un parell de llargs de V+/6a que cal protegir-se amb tascons, encara que també trobarem algun parabolts.

Descripció

Accés

Des del refugi de Santa Cecília (al costat de la carretera que va cap al Monestir), agafarem el camí de l'Arrel en direcció cap a la Paret de l'Aeri i el

Cavall Bernat. Després d'uns 20 minuts i quan estiguem a sota de la Paret dels Diables, arribarem a una petita explanada de terra de color gris. D'allí agafarem un corriol que ens porta fins a la paret en uns 7 minuts. Un cop a la paret

anirem uns 30 metres cap a la dreta fins a sota d'un dièdre-canal inclinat.

L1
Pugem pel dièdre-canal i quan arribem a un arbre seguim el dièdre uns metres per flanquejar cap a l'esquerra fins a la reunió. (35 m, 2 parabolts, 2 burins i arbre, 5b).

L2
Pugem per la canal terrosa de l'esquerra fins al dièdre evident que seguirem fins al final. Reunió en una cova. (45 m, 2 parabolts, 2 pitons, cal utilitzar tascons, 5b/c).

L3
Sortim en A0e, i després continuem per un dièdre fins a la reunió. (30 m, 6 parabolts, 2 pitons, cal posar tascons, 6c o bé A0e i 5c).

L4
Seguim el dièdre gris de l'esquerra fins a una zona descomposta equipada amb una corda fixa, i fem reunió en una repisa ampla on abans es bivaquejava. (30 m, 2 parabolts, 3 pitons, cal posar tascons, 5c).

L5
Sortim cap a la dreta seguint la fila de parabolts sense pèrdua primer verticalment i després cap a l'esquerra (impressi-

onant) i en desplom fins a la reunió mig penjada de sota el sostre. (30 m, 10 parabolts, 5 burins, Ae).

L6
Flanquegem el sostre per sota (molt ambient) i el superem en artificial fins a la reunió. (25 m, 11 parabolts, 6 burins, primer 5c o A0e, i després al sostre Ae).

L7
Continuem pel dièdre gris d'excel·lent roca fins a una reunió una mica penjada. (30 m, 2 parabolts, 3 pitons, cal posar tascons, 5c).

L8
Seguim el dièdre i fem reunió a la dreta (20 m, 2 parabolts, 2 pitons, cal posar tascons, 6a).

L9
Flanquegem 2 metres a la dreta i continuem pel dièdre fins a una reunió incòmoda (opcional). Després cal continuar en ziga-ziga buscant els dos últims parabolts de la via i la reunió la farem a l'aresta cimera. (48 m, 4 parabolts, 1 buri, 1 pont de roca, 5b/c).

L10
Seguim l'aresta fins al cim. (50 m, 1 arbre, 2n/3r).

Descens
Seguim el camí que baixa del cim i en arribar al primer collet anem cap a la dreta, seguint el corriol empinat que es fica a la cana que hi ha entre la paret dels Diables i la dels Patriarques, i que en uns 30 minuts ens retorna al camí de pujada (camí de l'arrel) i que només ens caldrà seguir en sentit invers al de pujada.

Fitxa tècnica

Dificultat
V+/6a obligatori, en algun cas protegit per parabolts, en bastants casos ens haurem de posar la protecció nosaltres mateixos.

Llargada
350 metres de recorregut.

Material
17 cintes exprés + 1 estrep per persona. Bicoins núm. 5, 6 i 7.

* Si anem justos en V+/6a, pot ser interessant portar números repetits de les mides esmentades.

Observacions: La via és rapelable fins la R5, a partir de la qual l'abandó és molt difícil.

Via amb molt de pati, les fotos queden molt bé. Roca excel·lent, excepte algun tram.

Albert Cortés

NIKON
SONY

Fotografia
Audio
TV i Vídeo

MAJOR, 76
Tel. 973/26 88 29
25007 LLEIDA

AIRE,
LLOGUER
I VENDA
DE MATERIAL SUBAQUÀTIC

☎ 973/22 02 51 - 24 96 71 - 23 61 27
C/. Daunois, 21 (Secà de Sant Pere)
25005 LLEIDA

L'hora del debutant de... l'esquí de muntanya

QUAN comencem una nova activitat esportiva ens sentim com nens àvids de coneixements i de protecció. Esquiar a la muntanya apassiona, però a la vegada fa por; atreu molt però alhora produeix pànic; les allaus, el fred, la neu que s'enfonsa sota els esquís..., et provoquen una pèrdua de seguretat en tu mateix.

Les primeres vegades, quan arribes al lloc de sortida, gairebé no coneixes ningú; no saps a qui acudir per superar aquest pànic insoportable.

En debutar és molt probable que et falli gran part del material que has comprat fa pocs dies; segurament tindràs problemes amb les fixacions, les pells poden ser massa curtes o massa llargues, els bastons telescòpics no funcionaran bé i no portaràs ni bip-bip ni pala.

Aleshores arribarà un expert o experta: el Feliu, l'Andreu, l'Agustí, el Jordi, el Guiver, la Luïsa, etc. i potser s'apiadaran de tu i et treuran de l'embolic.

Quan comencis a pujar és probable que un expert, sigui el Juanjo, el Gàzquez o un altre, comenci a córrer i deixis de veure'l fins a la tornada, al lloc de sortida. És també probable que ell pugui o baixi dues o tres

vegades mentre tu arribes a mig camí; el veuràs passar amunt i avall mentre et dirà «hola-que-tal-adéu».

Al final, ja desesperat, segurament et recollirà el Feliu i l'equip escombriaire que a la vegada et «castigarà» a 50 «voltes Maria» per no saber pujar i cinquanta més per no saber baixar.

La «pala» final, per descomptat, no la podràs fer perquè serà massa dreta i tampoc hauràs portat els grampons i el piolet. Veuràs amb enveja com els experts et tornen a passar amunt i avall sense caure ni defallir.

Ja de torn al cotxe et diràs que no tornaràs mai més a fer esquí de muntanya. Que tornaràs a ser un mediocre esquiador de pista, a prop d'una cafeteria plena de fum. Et diràs que els esquiadors del Centre Excursionista de Lleida estan una mica bojos i són uns excèntrics.

Una setmana després tornaràs a pensar que podries fer una nova sortida d'esquí de muntanya i que les pistes són avorrides. Pensaràs que potser ja sabràs fer «voltes Maria» i que no cauràs a la neu verge. Pensaràs que potser hi ha algú pitjor que tú. Que ja no seràs el més debutant de tots. Llavors,

segurament cauràs de més alt i et faràs més mal.

Després de bastants setmanes i molts plors per ser el darrer i el pitjor, potser començarà a agradar-te això d'esquiar a la muntanya i intentaràs convèncer alguns amics perquè plorin una mica més que tu. Llavors, miraràs cada divendres la fulla de puntuació de la Lliga de Ponent d'esquí de muntanya per saber la teva posició i somniaràs amb la medalla que t'espera pels sofriments de l'hivern.

I si el Feliu et concedeix la medalla, després de l'alegria et preguntaràs per què t'has tornat tan boig d'anar a esquiar cada diumenge amb «el Centre».

Un debutant

C/. TEMPLERS, 11
☎ / Fax (973) 26 20 38
25002 LLEIDA

*Al servei de tothom
des de 1896*

IMPREMTA

SISÓ IMPRESSORS

ARIANA

*... A l'hivern
sempre a*

la tenda

Passeig de Ronda, 84 - ☎/Fax (973) 28 01 61
25006 LLEIDA

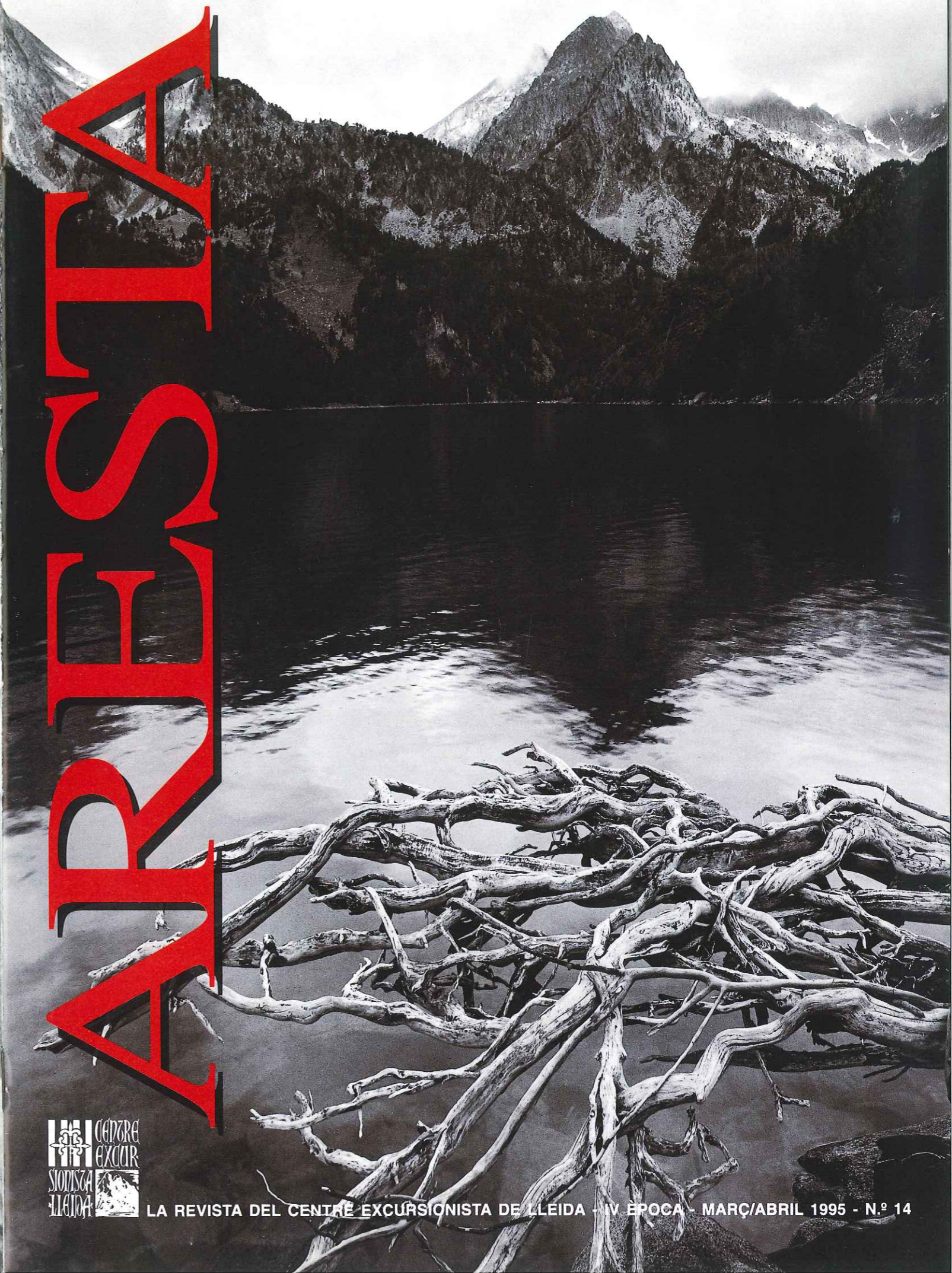

CAIXA DE TERRASSA

Persones. Servei. Qualitat.

ARESTA

*la revista del Centre.
Participa-hi!*

ARESTA

